

PRAWO PRACY

PODRĘCZNIK DLA STUDENTÓW PRAWA

4. WYDANIE

Urszula Jackowiak
Waldemar Uziak
Alina Wypych-Żywicka

SERIA AKADEMICKA

LEX

a Wolters Kluwer business

PRAWO PRACY

PODRĘCZNIK

DLA STUDENTÓW PRAWA

4. WYDANIE

Urszula Jackowiak
Waldemar Uziak
Alina Wypych-Żywicka

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2012

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Rozdział I	
Przedmiot, funkcje i właściwości prawa pracy	21
1. Wprowadzenie	21
2. Kryterium wyodrębnienia prawa pracy	22
3. Przedmiot prawa pracy	23
3.1. Uwagi ogólne	23
3.2. Społeczne stosunki pracy podporządkowanej	24
3.3. Stosunki społeczne związane z pracą umownie podporządkowaną	28
3.4. Podsumowanie	31
3.5. Przedmiot prawa pracy UE	31
4. Funkcje prawa pracy	32
5. Właściwości prawa pracy	35
Literatura	36
Rozdział II	
Zasady prawa pracy	39
1. Wprowadzenie	39
2. Podstawowe zasady prawa pracy	41
2.1. Prawo do swobodnie wybranej pracy	41
2.2. Zasada wolności pracy	44
2.3. Ochrona godności i dóbr osobistych	45
2.4. Zasada równych praw, niedyskryminacji i równego traktowania w zatrudnieniu	48
2.5. Prawo do godziwego wynagrodzenia	55
2.6. Zasada uprzywilejowania i automatyzmu prawnego	58
2.7. Inne podstawowe zasady	61
3. Zasady prawa pracy	62
Literatura	64
Rozdział III	
Źródła prawa pracy	68
1. Pojęcie i systematyka źródeł prawa pracy	68
2. Powszechnie źródła prawa pracy	70

3. Specyficzne źródła prawa pracy	73
3.1. Układ zbiorowy pracy	76
3.2. Regulamin pracy	88
3.3. Regulamin wynagradzania	91
3.4. Inne akty specyficzne	94
Literatura	97

Rozdział IV

Stosunki prawne zbiorowego prawa pracy	101
1. Charakterystyka stosunków prawnych zbiorowego prawa pracy	101
2. Związki zawodowe	102
2.1. Zasady działania związków zawodowych	102
2.2. Prawo koalicji	104
2.3. Powstanie i zakończenie działalności związku zawodowego	105
2.4. Uprawnienia ogólnokrajowej organizacji związkowej	107
2.5. Zakładowa organizacja związkowa	109
2.6. Uprawnienia działaczy związkowych	114
3. Pracodawcy i organizacje pracodawców	121
4. Rozwiązywanie sporów zbiorowych	123
5. Wpływ załogi na działalność zakładu	128
Literatura	134

Rozdział V

Podmioty stosunku pracy	138
1. Uwagi ogólne	138
2. Pracownik	141
3. Pracodawca	144
Literatura	150

Rozdział VI

Nawiązanie stosunku pracy	151
1. Wprowadzenie	151
2. Stosunek pracy	154
3. Nawiązanie umownych stosunków pracy	160
3.1. Umowa o pracę	160
3.1.1. Uwagi ogólne	160
3.1.2. Pojęcie, treść i forma umowy o pracę	162
3.1.2.1. Uwagi ogólne, pojęcie	162
3.1.2.2. Treść umowy o pracę	164
3.1.2.3. Forma umowy	168
3.1.3. Zakaz konkurencji	169
3.1.4. Rodzaje umów o pracę	173
3.1.5. Kumulacja umów i zatrudnienie niepracownicze	179
3.2. Spółdzielcza umowa o pracę	183
4. Nawiązanie pozaumownych stosunków pracy	184
4.1. Mianowanie	184

4.2. Powołanie	186
4.3. Wybór	188
Literatura	188

Rozdział VII

Rozwiązanie stosunku pracy	191
1. Rozwiązanie umownego stosunku pracy	191
1.1. Wprowadzenie	191
1.2. Rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron	193
1.3. Wypowiedzenie umowy o pracę	195
1.3.1. Okresy i terminy wypowiedzenia	198
1.3.2. Forma wypowiedzenia	202
1.3.3. Dni wolne na poszukiwanie pracy	205
1.3.4. Powszechna ochrona trwałości stosunku pracy	206
1.3.4.1. Konsultacja zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę z zakładową organizacją związkową	208
1.3.4.2. Zasadność wypowiedzenia	211
1.3.5. Szczególna ochrona pracownika przed wypowiedzeniem	215
1.4. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	220
1.4.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę	221
1.4.1.1. Przesłanki niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika	221
1.4.1.2. Przesłanki niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia bez winy pracownika	227
1.4.1.3. Forma i tryb natychmiastowego rozwiązania umownego stosunku pracy	231
1.4.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	234
1.4.2.1. Przesłanki niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	235
1.4.2.2. Forma i termin rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	238
1.5. Zasady rozwiązywania umów z przyczyn niedotyczących pracowników (zwolnienia grupowe)	238
2. Rozwiązanie pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	250
Literatura	256

Rozdział VIII

Wygaśnięcie stosunku pracy	261
1. Wygaśnięcie umownego stosunku pracy	261
2. Wygaśnięcie pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	267
Literatura	268

Rozdział IX

Roszczenia stron w związku z wadliwym ustaniem stosunku pracy	269
1. Roszczenia stron w związku z wadliwym ustaniem umownego stosunku pracy	269
1.1. Roszczenia pracownika z tytułu wadliwego ustania umownego stosunku pracy	270
1.1.1. Roszczenia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę	270
1.1.2. Roszczenia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia	277
1.1.3. Roszczenia pracownika w razie naruszenia przepisów o wygaśnięciu umownego stosunku pracy	280
1.2. Roszczenia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	281
2. Roszczenia pracownika w związku z wadliwym ustaniem pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	282
Literatura	285

Rozdział X

Zmiana treści stosunku pracy	286
1. Zmiana treści umownego stosunku pracy	286
1.1. Wprowadzenie	286
1.2. Porozumienie zmieniające	288
1.3. Wypowiedzenie zmieniające	290
1.4. Jednostronna zmiana treści umownego stosunku pracy przez pracodawcę	299
1.4.1. Czasowe powierzenie pracownikowi innej pracy	299
1.4.1.1. Powierzenie pracownikowi innej pracy na podstawie art. 42 § 4 kodeksu pracy	299
1.4.1.2. Powierzenie pracownikowi innej odpowiedniej pracy na podstawie art. 81 § 3 kodeksu pracy	302
1.4.2. Przeniesienie do innej pracy	303
2. Zmiana treści pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	304
Literatura	306

Rozdział XI

Obowiązki pracodawcy i pracownika	308
1. Obowiązki pracodawcy – wprowadzenie	308
2. Obowiązki pracodawcy będące elementami treści stosunku pracy	310
3. Obowiązki pracodawcy związane ze stosunkiem pracy	311
3.1. Obowiązek informowania pracownika	311
3.2. Obowiązek prowadzenia dokumentacji	313
3.3. Ocenianie pracowników	315

3.4. Obowiązek dotyczący kwalifikacji zawodowych i przystosowania do pracy	316
3.5. Obowiązek wydania świadectwa pracy	319
3.6. Obowiązki wobec młodocianych	323
4. Obowiązki pracodawcy o charakterze organizacyjno-porządkowym	324
4.1. Uwagi ogólne	324
4.2. Obowiązek organizowania telepracy	324
4.3. Obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych	325
4.4. Obowiązek przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi	326
4.5. Obowiązek wpływania na kształtowanie zasad współzycia społecznego	328
5. Obowiązki pracownika – wprowadzenie	329
5.1. Pracowniczy obowiązek sumiennego i starannego wykonywania pracy	329
5.2. Pracowniczy obowiązek wykonywania poleceń	330
5.3. Pracowniczy obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy	331
5.4. Pracowniczy obowiązek przestrzegania tajemnicy	333
5.5. Inne obowiązki pracownicze	335
Literatura	336

Rozdział XII

Odpowiedzialność pracownika za naruszenie obowiązków	338
1. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	339
2. Odpowiedzialność dyscyplinarna pracowników	344
3. Odpowiedzialność materialna pracowników	345
3.1. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w mieniu niepowierzonym ..	346
3.2. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w mieniu powierzonym	354
Literatura	358

Rozdział XIII

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	359
1. Wprowadzenie	359
2. Katalog wykroczeń przeciwko prawom pracownika	361
2.1. Wykroczenia pracodawcy lub osób działających w jego imieniu	361
2.2. Wykroczenia osób obciążonych obowiązkami określonymi w art. 282 kodeksu pracy	364
2.3. Wykroczenia osób odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa i higieny pracy	365
Literatura	366

Rozdział XIV

Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	367
1. Charakterystyka wynagrodzenia za pracę	367
2. Wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy	370
3. Ustalanie wynagrodzenia za pracę	373
3.1. Ustalanie systemów wynagradzania	373
3.2. Metody wynagradzania	375

3.3. Składniki wynagrodzenia za pracę	377
4. Ochrona wynagrodzenia za pracę	381
4.1. Ograniczenie swobody dysponowania prawem do wynagrodzenia	381
4.2. Termin, miejsce i sposób wypłaty wynagrodzenia	382
4.3. Ograniczenie dokonywania potrąceń z wynagrodzenia	385
4.4. Skutki nieprawidłowej wypłaty wynagrodzenia	387
4.5. Ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy	388
5. Inne świadczenia przysługujące pracownikowi	389
Literatura	394

Rozdział XV

Czas pracy	397
1. Pojęcie czasu pracy	397
2. Okresy odpoczynku	402
3. Wymiar, normy i rodzaje czasu pracy	404
4. Sposoby realizacji podstawowego czasu pracy	411
5. Praca w godzinach nadliczbowych	418
5.1. Pojęcie pracy w godzinach nadliczbowych	418
5.2. Ograniczenia w realizacji pracy w godzinach nadliczbowych	420
5.3. Rekompensata za pracę w godzinach nadliczbowych	423
6. Praca w nocy oraz w niedziele i święta	426
Literatura	430

Rozdział XVI

Urlopy pracownicze	432
1. Urlop wypoczynkowy	432
1.1. Wprowadzenie	432
1.2. Nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego	434
1.3. Wymiar urlopu wypoczynkowego	437
1.4. Reguły udzielania urlopu wypoczynkowego i korzystania z niego	444
1.5. Wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego	449
1.6. Ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy	451
1.7. Przedawnienie prawa do urlopu	453
2. Urlop bezpłatny	454
2.1. Uwagi wstępne	454
2.2. Zasady udzielania urlopu bezpłatnego	455
2.3. Urlop w celu wykonywania pracy u innego pracodawcy	457
3. Urlopy okolicznościowe	458
Literatura	459

Rozdział XVII

Ochrona pracy	461
1. Wprowadzenie	461
2. Powszechna (ogólna) ochrona pracy	462
2.1. Obowiązki pracodawcy w zakresie ochrony pracy	462

2.2. Prawa i obowiązki pracownika w zakresie ochrony pracy	467
2.3. Profilaktyczna ochrona zdrowia	469
2.4. Służba i komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	471
2.5. Ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej	472
2.5.1. Wprowadzenie	472
2.5.2. Okoliczności wyłączające prawo do świadczeń z ustawy wypadkowej	473
2.5.3. Pojęcie wypadku przy pracy i choroby zawodowej	475
2.5.4. Ustalanie przyczyn i okoliczności wypadku przy pracy oraz stwierdzenie choroby zawodowej	477
2.5.5. Świadczenia przysługujące z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej	479
2.6. Ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadku w drodze do pracy lub z pracy	484
2.6.1. Wprowadzenie	484
2.6.2. Pojęcie wypadku w drodze do pracy lub z pracy	484
2.6.3. Świadczenia przysługujące z tytułu wypadku w drodze do pracy lub z pracy	485
2.7. Prewencja wypadkowa	486
3. Szczególna ochrona pracy kobiet i rodzicielstwa	487
3.1. Wprowadzenie	487
3.2. Prace wzbronione kobietom	487
3.3. Uprawnienia związane z okresem ciąży	489
3.3.1. Uprawnienia chroniące zdrowie	490
3.3.2. Uprawnienia chroniące zatrudnienie	492
3.4. Uprawnienia związane z rodzicielstwem	492
3.4.1. Urlop macierzyński	492
3.4.2. Dodatkowy urlop macierzyński	494
3.4.3. Urlop ojcowski	495
3.4.4. Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego	495
3.4.5. Dodatkowy urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego	496
3.4.6. Powrót do pracy	497
3.4.7. Zasiłek macierzyński	497
3.4.8. Przerwy na karmienie	498
3.4.9. Dwa dni wolne w roku	498
3.4.10. Zasiłek opiekuńczy	498
3.4.11. Urlop wychowawczy	499
4. Szczególna (wzmoczona) ochrona młodocianych	502
4.1. Wprowadzenie	502
4.2. Przygotowanie zawodowe młodocianych	504
4.2.1. Umowa o pracę w innym celu niż przygotowanie zawodowe	505
4.3. Uprawnienia chroniące zdrowie	505
4.3.1. Zakaz zatrudniania	505
4.3.2. Czas pracy i urlop wypoczynkowy	506

4.3.3. Badanie lekarskie	507
4.4. Uprawnienia chroniące zatrudnienie	507
Literatura	508
Rozdział XVIII	
Nadzór nad przestrzeganiem prawa pracy	511
1. Organizacja i formy działania Państwowej Inspekcji Pracy	511
2. Organizacja i formy działania społecznej inspekcji pracy	516
3. Inne organy sprawujące nadzór nad przestrzeganiem prawa pracy	520
Literatura	522
Rozdział XIX	
Rozstrzyganie sporów pracowniczych	524
1. Rozstrzyganie sporów w postępowaniu pojednawczym	525
1.1. Powołanie i skład komisji pojednawczych	525
1.2. Zasady postępowania przed komisjami pojednawczymi	527
2. Rozstrzyganie sporów w postępowaniu sądowym	529
3. Przedawnienie roszczeń ze stosunku pracy	536
Literatura	540

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

EKS	– Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.)
Karta	– ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.)
k.c.	– ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
k.k.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
k.k.w.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
Konstytucja RP	– Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
k.p.	– ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
k.p.a.	– ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
k.p.c.	– ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
k.p.k.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
k.p.w.	– ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848 z późn. zm.)
k.r.o.	– ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
k.w.	– ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275 z późn. zm.)
MPPGSiK	– Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 169)

nowelizacja kodeksu pracy z 1996 r.	–	ustawa z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 24, poz. 110)
nowelizacja kodeksu pracy z 2002 r.	–	ustawa z dnia 26 lipca 2002 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 135, poz. 1146)
pr. spół.	–	ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 z późn. zm.)
p.s.w.	–	ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.)
rozporządzenie o chorobach	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. Nr 105, poz. 869)
rozporządzenie o dokumentacji	–	rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.)
rozporządzenie o młodocianych	–	rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie przypadków, w których wyjątkowo jest dopuszczalne zatrudnianie młodocianych, którzy nie ukończyli gimnazjum, osób niemających 16 lat, które ukończyły gimnazjum, oraz osób niemających 16 lat, które nie ukończyły gimnazjum (Dz. U. Nr 214, poz. 1808)
rozporządzenie o monitorach	–	rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe (Dz. U. Nr 148, poz. 973)
rozporządzenie o odpowiedzialności materialnej	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie (tekst jedn.: Dz. U. z 1996 r. Nr 143, poz. 663)
rozporządzenie o pracy nakładczej	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz. U. z 1976 r. Nr 3, poz. 19 z późn. zm.)
rozporządzenie o świadectwie	–	rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania (Dz. U. Nr 60, poz. 282 z późn. zm.)
rozporządzenie o trzeźwości	–	rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6 maja 1983 r. w sprawie warunków i sposobu dokonywania badań na zawartość alkoholu w organizmie (Dz. U. Nr 25, poz. 117)
rozporządzenie o urlop. bezp.	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 1996 r. w sprawie trybu udzielania urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych oraz zakresu uprawnień przy-

rozporządzenie o usprawiedliwianiu nieobecności	–	ślugujących pracownikom w czasie urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 71, poz. 336) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikowi zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 60, poz. 281 z późn. zm.)
rozporządzenie o ustalaniu wynagrodzenia	–	rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 62, poz. 289 z późn. zm.)
rozporządzenie urlopowe	–	rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. Nr 2, poz. 14 z późn. zm.)
rozporządzenie w sprawie przygotowania	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. Nr 60, poz. 278 z późn. zm.)
rozporządzenie w sprawie ustalania	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 105, poz. 870)
rozporządzenie w sprawie wykazu	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych kobietom (Dz. U. Nr 114, poz. 544 z późn. zm.)
rozporządzenie w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym	–	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz. U. Nr 200, poz. 2047 z późn. zm.)
TWE	–	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z dnia 25 marca 1957 r. (Dz. Urz. UE C 321E z 29.12.2006, s. 37, wersja skonsolidowana)
u.d.k.	–	ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123 z późn. zm.)
u.d.w.r.	–	ustawa z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080 z późn. zm.)
u.e.r.	–	ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.)
u.e.r.z.	–	ustawa z dnia 5 kwietnia 2002 r. o europejskich radach zakładowych (Dz. U. Nr 62, poz. 556 z późn. zm.)

u.i.k.	– ustawa z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz. U. Nr 79, poz. 550 z późn. zm.)
u.i.l.	– ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 219, poz. 1708 z późn. zm.)
u.kier.	– ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. Nr 92, poz. 879 z późn. zm.)
u.kom.	– ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 z późn. zm.)
u.kombat.	– ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.)
u.k.s.	– ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.)
u.kurat.	– ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
u.lecz.	– ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.)
u.o.d.	– ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.)
u.o.p.	– ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. Nr 55, poz. 235 z późn. zm.)
u.o.r.p.	– ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowników w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. Nr 158, poz. 1121 z późn. zm.)
u.p.o.	– ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 z późn. zm.)
u.pol.	– ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.)
u.pomoc.	– ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
u.pos.	– ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 7, poz. 29 z późn. zm.)
u.p.p.	– ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 z późn. zm.)
u.p.p.e.	– ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207 z późn. zm.)

u.prok.	–	ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późn. zm.)
u.pr.sam.	–	ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.)
u.p.t.	–	ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. Nr 166, poz. 1608 z późn. zm.)
u.p.u.p.	–	ustawa z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 z późn. zm.)
u.p.z.	–	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
u.rad.	–	ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 z późn. zm.)
u.r.z.s.	–	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.)
u.sam.	–	ustawa z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123 z późn. zm.)
u.s.c.	–	ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505 z późn. zm.)
u.s.g.	–	ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)
u.s.i.p.	–	ustawa z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 163 z późn. zm.)
u.s.o.	–	ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
u.s.p.p.	–	ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1038)
ustawa o KRS	–	ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 z późn. zm.)
ustawa o NIK	–	ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 82)
ustawa o PAN	–	ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619 z późn. zm.)
ustawa o PIP	–	ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. Nr 89, poz. 589 z późn. zm.)
ustawa o PIS	–	ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 z późn. zm.)
ustawa o PSP	–	ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 z późn. zm.)

ustawa o SG	–	ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Służbie Granicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675 z późn. zm.)
ustawa o TKSG	–	ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.)
ustawa o zawodach	–	ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarzy i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.)
ustawa wypadkowa	–	ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 z późn. zm.)
u.s.u.s.	–	ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.)
u.s.z.	–	ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz. U. Nr 55, poz. 236 z późn. zm.)
u.trzeźw.	–	ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
u.uczest.	–	ustawa z dnia 25 kwietnia 2008 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego połączenia się spółek (Dz. U. Nr 86, poz. 525)
u.wlicz.	–	ustawa z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz. U. Nr 54, poz. 310)
u.z.	–	ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 z późn. zm.)
u.z.f.ś.s.	–	ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 z późn. zm.)
u.z.g.	–	ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844 z późn. zm.)
u.z.i.w.	–	ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648 z późn. zm.)
u.z.n.k.	–	ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)

u.z.o.z.	– ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 z późn. zm.)
u.z.z.	– ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 z późn. zm.)
u.żoł.	– ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593)

Inne

Annales UMCS	– Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
GP	– Gazeta Prawnicza
GSP	– Gdańskie Studia Prawnicze
KZS	– Krakowskie Zeszyty Sądowe
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
MOP	– Międzynarodowa Organizacja Pracy
M.P.Pr.	– Monitor Prawa Pracy
M.P.Pr.-wkl.	– Monitor Prawa Pracy-wkładka
NP	– Nowe Prawo
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPİKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiP	– Państwo i Prawo
PIP	– Państwowa Inspekcja Pracy
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
Pol. Społ.	– Polityka Społeczna
Pr. Pracy	– Prawo Pracy
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PS	– Przegląd Sądowy
PUSiG	– Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Śl. Prac.	– Służba Pracownicza
St. i Mat. IPiSS	– Studia i Materiały Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych
St. Iur.	– Studia Iuridica
St. Pr.-Ek.	– Studia Prawno-Ekonomiczne
St. Praw.	– Studia Prawnicze
St.Pr.PiPS	– Studia z zakresu prawa pracy i polityki społecznej

PRZEDMIOT, FUNKCJE I WŁAŚCIWOŚCI PRAWA PRACY

1. Wprowadzenie

Jak wynika z nazwy omawianej gałęzi prawa, regulacje w niej zawarte związane są ściśle z wykonywaniem pracy, a więc działalnością, która jest atrybutem człowieka. Koniec XX w. pozostawał pod wpływem idei kreującej pracę jako wartość pozwalającą wzbogacać osobowość człowieka. Wyrażona przed laty myśl Woltera, że „praca oddala od nas trzy wielkie niedole – nudę, występki, ubóstwo”, znalazła pełną akceptację. Obecnie praca wykonywana jest nie tylko w celu zarobkowym, ale również może stanowić źródło własnej satysfakcji. Wpływa na kształtowanie określonych postaw społecznych, które pozostają pod wpływem tzw. etyki pracy¹.

Nadanie wykonywaniu pracy wysokiej rangi jest znaczącym osiągnięciem myśli społecznej, ponieważ stosunkowo niedawno praca była „przywilejem” proletariatu, a nie elit społecznych. Zwłaszcza praca fizyczna traktowana była pogardliwie. Warto sobie uświadomić, że w starożytności była przedmiotem najmu, a wykonywana przez niewolnika – stanowiła taki sam przedmiot umowy jak siła wołu czy konia pociągowego².

Mimo że wykonywanie pracy towarzyszy człowiekowi od początku dziejów, prawo pracy jest stosunkowo młodą gałęzią prawa. Jej korzeni doszukać się można w połowie XIX w., w którym następował rozwój kapitalistycznych stosunków pracy połączony z zatrudnianiem na wielką skalę pracowników najemnych. Narzucanie przez pracodawców warunków umowy, wielokrotnie niekorzystnych dla pracowników, stawało się źródłem zaburzeń społecznych. Konieczna stawała się interwencja państwa, a także określonych zbiorowości społecznych. Stąd wydaje się, że genezy prawa pracy dopatrywać się można w potrzebie zaprowadzenia ładu w stosunkach pracy, opartego na harmonii interesów indywidualnych, grupowych i ogólnospołecznych³.

Prawo pracy, początkowo nazywane „ustawodawstwem fabrycznym”, „ustawodawstwem robotniczym” czy „prawem socjalnym”, wykształciło się w sposób niekwestionowany jako odrębna gałąź prawa w Polsce w 1964 r. na

¹ J. Czarnota-Bojarska, *Etyka pracy*, PiZS 2006, nr 9.

² T. Zieliński, *Prawo pracy. Zarys systemu. Część I ogólna*, Warszawa–Kraków 1986.

³ Tak J. Jończyk, *Prawo pracy*, Warszawa 1992.

mocy art. XII ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.).

Artykuł XII § 1 stanowił, że: „Kodeks cywilny nie narusza przepisów ustawodawstwa pracy”. Ponadto art. XII § 3 przewidywał dla przypadków nieuregulowanych ustawodawstwem pracy możliwość odpowiedniego stosowania do stosunków pracy przepisów kodeksu cywilnego pod warunkiem ich zgodności z zasadami prawa pracy. Ujęcie to jednoznacznie dowodziło uznania odrębności stosunków prawa pracy od stosunków prawa cywilnego i kształtowało wzajemne relacje między prawem cywilnym a prawem pracy. Przepisy prawa cywilnego miały zastosowanie pomocnicze i tylko wówczas, gdy w prawie pracy pojawiała się tzw. luka techniczna (rozumiana jako brak uregulowania konkretnej sprawy). Konstrukcja ta z małymi modyfikacjami przetrwała do dzisiaj. W obecnie obowiązującym stanie prawnym art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) dopuszcza możliwość odpowiedniego stosowania przepisów kodeksu cywilnego, m.in. pod warunkiem niesprzeczności z zasadami prawa pracy. Różnica stylizacji (zgodność, niesprzeczność) nie jest przypadkowa. Ma ona znaczenie dla weryfikacji przepisów kodeksu cywilnego, które mogą odnosić się do stosunków pracy (omówienie w rozdz. II).

2. Kryterium wyodrębnienia prawa pracy

Wyróżnienie prawa pracy jako samodzielnej gałęzi prawa oznacza nie tylko jego formalną odrębność w ramach całego systemu, ale umożliwia wprowadzenie szczególnych mechanizmów prawnych sprzyjających pełnieniu funkcji ochronnej.

Podział prawa na gałęzie, nazywany niekiedy rozczłonkowaniem systemu prawa, sprzyja budowaniu właściwej (precyzyjnej) aparatury pojęciowej i specjalizacji praktyczno-zawodowej⁴. Ma też ważne znaczenie w procesie stosowania prawa, ponieważ każda norma zamieszczona w konkretnej gałęzi prawa ma z góry wyznaczony zakres odniesienia. Pozwala to odróżnić obszar, na którym ma ona zastosowanie bezpośrednio, od sfery, w której może być stosowana tylko posiłkowo. Ustalenie, do jakiej gałęzi należy dana norma, jest ułatwieniem w dokonaniu wyboru sankcji. Podział gałęziowy sprzyja też określeniu kompetencji organów państwowych czy zakresu i rodzaju ochrony prawnej przewidzianej dla uprawnionych podmiotów⁵.

Gałąź prawa jest różnie rozumiana. Najczęściej traktowana jest jako pewna całość złożona z funkcjonalnie powiązanych pomiędzy sobą norm, instytucji, działów⁶. Istotne i trudne jest określenie kryterium pozwalającego na wyodrębnienie danej gałęzi, bowiem musi ono mieć taką właściwość, że cha-

⁴ J. Lang, S. Wróblewski, S. Zawadzki, *Teoria państwa i prawa*, Warszawa 1979.

⁵ T. Zieliński, *Stosunek prawa pracy do prawa administracyjnego*, Warszawa 1977.

⁶ K. Pleszka, T. Gizbert-Studnicki, *Obraz systemu prawa w dogmatyce prawniczej (w:) Szkice z teorii prawa i szczegółowych nauk prawnych*, pod red. S. Wronkowskiej, M. Zielińskiego, Poznań 1990.

rakteryzuje wszystkie normy danej gałęzi i równocześnie normy tylko tej gałęzi.

Wyodrębnienie poszczególnych gałęzi prawa oparte jest na różnorodnych kryteriach. W ich ramach znaczącą rolę przypisuje się kryterium przedmiotowemu, a więc rodzajowi stosunków społecznych regulowanych przez dane normy. W charakterze kryterium dopełniającego traktuje się niekiedy „metodę regulacji prawnej”, w której istotne znaczenie ma ustalenie równorzędności lub nierównorzędności pozycji stron stosunków społecznych oraz rodzaju sankcji. Niekiedy bierze się pod uwagę cechy treści norm prawnych⁷. Zdaniem niektórych najważniejszymi kryteriami są: metoda regulacji, przedmiot regulacji oraz kryterium adresatów, do których skierowane są normy danej gałęzi prawa⁸.

W metodzie regulacji prawnej, w odniesieniu do niektórych unormowań, pojawiły się trudności z wyodrębnieniem „własnej metody regulacji” typowej wyłącznie dla określonej gałęzi prawa, co spowodowało potrzebę wprowadzenia klasyfikacji na dwa „piętra gałęziowe”. Doprowadziło to do wyodrębnienia gałęzi podstawowych (prawo cywilne, administracyjne i ewentualnie karne) oraz gałęzi kompleksowych, które charakteryzują się różnorodnością metod regulacji prawnej⁹.

Metoda regulacji okazała się też mało przydatnym kryterium wyodrębnienia prawa pracy jako samodzielnej gałęzi prawa. Wielka złożoność systemu prawnego spowodowała, że wszystkie gałęzie prawa, w tym prawo pracy, posługują się takimi samymi metodami. Jedynie stopień ich wykorzystania w poszczególnych gałęziach prawa jest większy lub mniejszy. W konsekwencji właściwym i podstawowym kryterium podziału systemu prawa na gałęzie stał się przedmiot regulacji prawnej, czyli rodzaj stosunków społecznych unormowanych przez prawo.

3. Przedmiot prawa pracy

3.1. Uwagi ogólne

Prawo pracy reguluje wycinek rzeczywistości społecznej związanej z pracą. Precyzyjniej mówiąc, odnosi się do stosunków społecznych (więzi faktycznych), jakie powstają między ludźmi w związku z wykonywaniem pracy. Należy przypomnieć, że więzi ludzkie określane są mianem stosunków społecznych tylko wtedy, gdy zawiązują się w zespołach ludzkich (co najmniej dwuosobowych) przez takie zachowanie jednego z podmiotów, które w jakiś sposób oddziałuje na sprawę dotyczące drugiego podmiotu. Trzeba przy tym

⁷ J. Lang, S. Wróblewski, S. Zawadzki, *Teoria...*

⁸ K. Pleszka, T. Gizbert-Studnicki, *Obraz...*

⁹ T. Zieliński, *Prawo...; tegoż, Stosunek...; J. Stelina, Przedmiot prawa pracy (w:) Zarys systemu prawa pracy*, t. 1, *Część ogólna prawa pracy*, pod red. K.W. Barana, Warszawa 2010.

PRAWO PRACY

PODRĘCZNIK DLA STUDENTÓW PRAWA

Urszula Jackowiak – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk prawnych; autorka licznych publikacji z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych; w głównym nurcie jej zainteresowań naukowych wskazać można problematykę zabezpieczenia inwalidztwa oraz ochrony pracy kobiet.

Waldemar Uziak – doktor nauk prawnych; starszy wykładowca w Katedrze Prawa Pracy Uniwersytetu Gdańskiego; autor opracowań z zakresu prawa pracy i zabezpieczenia społecznego; szczególnie interesuje się problemami źródeł i relacjami zbiorowego prawa pracy oraz czasu pracy.

Alina Wypych-Żywicka – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor Uniwersytetu Gdańskiego; pracownik Katedry Prawa Pracy Uniwersytetu Gdańskiego; autorka kilkudziesięciu opracowań naukowych z zakresu prawa pracy i zabezpieczenia społecznego.

■ W podręczniku przedstawiono wszystkie najważniejsze zagadnienia indywidualnego i zbiorowego prawa pracy objęte uniwersyteckim wykładem przedmiotu. W sposób przystępny i syntetyczny omówiono problematykę dotyczącą m.in.:

- zasad i źródeł prawa pracy,
- nawiązania, zmiany i ustania stosunku pracy,
- praw i obowiązków pracowników,
- czasu pracy,
- urlopów pracowniczych,
- dokumentacji pracowniczej,
- rozstrzygania sporów pracowniczych,
- zbiorowego prawa pracy.

■ W najnowszym wydaniu publikacji analizie poddano również nowe regulacje (np. urlopy szkoleniowe, urlopy ojcowskie) oraz przepisy zmienione przez kolejne nowelizacje kodeksu pracy (np. tryb wydawania świadectwa pracy).

■ Autorzy zaprezentowali poglądy doktryny oraz najnowsze orzecznictwo. W kwestiach dyskusyjnych starali się ukazać podstawowe kierunki interpretacyjne i wyrazić własne stanowisko.

■ Po lekturze podręcznika Czytelnik będzie swobodnie poruszał się w trudnej materii, którą jest prawo pracy.

■ Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla studentów prawa. Ze względu na omawiane zagadnienia powinna zainteresować także pracodawców, pracowników, przedstawicieli związków zawodowych oraz inne podmioty zajmujące się tą problematyką.

ISBN 978-83-264-3856-1

9 788326 438561

Cena 59 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.książki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl